

Обґрунтування про прийняття постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку»

Відповідно до частини третьої статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП) одним із основних завдань НКРЕКП є забезпечення ефективного функціонування та розвитку ринків у сферах енергетики та комунальних послуг.

Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон про ринок) основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними визначаються нормативно-правовими актами, що регулюють впровадження Закону про ринок, зокрема правилами ринку та правилами ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку.

Відповідно до частини третьої статті 6 Закону про ринок та частини першої статті 17 Закону про НКРЕКП, до повноважень Регулятора належить затвердження правил ринку, які розробляються і адмініструються оператором системи передачі, та правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, які розробляються і адмініструються оператором ринку.

АТ «Оператор ринку» листом від 19.07.2024 № 01-41/11996 надано НКРЕКП проєкт змін до Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308, якими передбачено можливість здійснення сторонами договору про купівлю-продаж електричної енергії на ринку «на добу наперед» та договору про купівлю-продаж електричної енергії на внутрішньодобовому ринку відступлення права вимоги щодо заборгованості сторони відповідного договору, за умови погодження іншою стороною договору такого відступлення.

Також, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 29.03.2024 № 01/18982 звернулась до НКРЕКП з пропозицією внесення змін до Правил ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 307 (далі – Правила ринку), в частині внесення змін до Порядку моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг, що є додатком 6 до Правил ринку. Пропозиції щодо вдосконалення Порядку моніторингу виконання постачальниками допоміжних послуг зобов'язань з надання допоміжних послуг були обговорені з учасниками ринку на засіданні робочої групи при НЕК «УКРЕНЕРГО», за результатами якої 19.03.2024 оприлюднено протокол на офіційному сайті НЕК «УКРЕНЕРГО».

Разом з тим, ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» звернулось до НКРЕКП листом від 17.05.2023 № 25-2/1815 із пропозицією внести зміни до пунктів 4.10.2 та 4.10.3 глави 4.10 розділу IV Правил ринку, в частині врахування обсягів зобов'язань щодо надання допоміжних послуг, зокрема автоматичних резервів, під час подання пропозицій на балансуєчу електричну енергію при введенні режиму подання заявок на балансуєчому ринку, відповідно до пунктів 4.10.2 та

Вп 4.10 розділу IV Правил ринку.

НКРЕКП

№605-22.1.2/25 від 02.04.2025

КЕП: Сідоров І. В. 02.04.2025 14:35

3FAA9288358EC00304000000A3223200957AC500

Сертифікат дійсний з 30.10.2023 до 29.10.2025 23:59

Ураховуючи зазначене, НКРЕКП було опрацьовано пропозиції учасників ринку та розроблено проєкт рішення, що має ознаки регуляторного акта, – постанову НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» (далі – Проєкт постанови), який було схвалено на засіданні НКРЕКП, яке відбулося 17.09.2024 у формі відкритого слухання.

Згідно зі статтею 15 Закону про НКРЕКП Проєкт постанови, що має ознаки регуляторного акта, разом з аналізом його впливу, обґрунтуванням та порівняльною таблицею 18.09.2024 оприлюднені з метою отримання зауважень та пропозицій шляхом розміщення на офіційному вебсайті НКРЕКП у мережі Інтернет. Зауваження та пропозиції від органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб приймалися з 18.09.2024 до 30.09.2024 (включно).

Відкрите обговорення наданих зауважень та пропозицій до положень Проєкту постанови проведено 05.11.2024 згідно з Порядком проведення відкритого обговорення проєктів рішень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.06.2017 № 866. За результатами відкритого обговорення НКРЕКП доопрацьовано Проєкт постанови та складено протокол з таблицею узгоджених позицій до Проєкту постанови, що оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП.

Водночас згідно з частиною другою статті 2 Закону про ринок проєкти правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію, підлягають погодженню з Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет). Комітет надає Регулятору інформацію про результати розгляду проєктів зазначених нормативно-правових актів протягом десяти днів, а в разі повторного погодження – протягом п'яти днів з дня їх надходження до Комітету.

Проєкт постанови погоджений Антимонопольним комітетом України листом від 04.02.2025 № 128-06/01-21-НПА.

При цьому, у зв'язку з необхідністю додаткового внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють взаємовідносини учасників ринку електричної енергії під час здійснення купівлі-продажу електричної енергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку, положення Проєкту постанови у частині можливості здійснення сторонами договорів про купівлю-продаж електричної енергії на ринку «на добу наперед» та про купівлю-продаж електричної енергії на внутрішньодобовому ринку відступлення права вимоги щодо заборгованості сторони відповідного договору доцільно виключити та розглянути окремо.

Також, НЕК «УКРЕНЕРГО» листом від 11.02.2025 № 01/8243 звернулась до НКРЕКП у якому зазначила, що для реалізації змін у програмному комплексі системи управління ринком, передбачених Проєктом постанови, необхідно відтермінування набрання чинності положень щодо зміни розрядності обсягів електричної енергії. У зв'язку із цим, Проєктом постанови передбачено набрання

чинності положень щодо зміни розрядності обсягів електричної енергії з 01.07.2025.

Ураховуючи зазначене, Департаментом енергоринку пропонується до прийняття проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Правил ринку».

**Директор
Департаменту енергоринку**

Ілля СІДОРОВ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін
до Правил ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Правил ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 307 (далі – Зміни), що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, крім пункту 1, підпункту 1 та 3 пункту 2, пунктів 3 та 5 Змін, які набирають чинності з 01 липня 2025 року.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

№ _____

Зміни до Правил ринку

1. У пункті 2.2.4 глави 2.2 розділу II слово «трьох» замінити словом «шести».

2. У розділі IV:

1) у підпункті 4 пункту 4.6.4 глави 4.6 та підпункті 4 пункту 4.7.6 глави 4.7 слово «трьох» замінити словом «шести»;

2) у главі 4.10:

пункт 4.10.2 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Для кожного розрахункового періоду обсяги зобов'язань щодо подання заявки/пропозиції на балансуєчу електричну енергію на завантаження відповідно до вимог абзацу другого цього пункту зменшуються на обсяги акцептованої ОСП пропозиції на ДП з аРВЧз та/або аРВЧс.»;

пункт 4.10.3 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Для кожного розрахункового періоду обсяги зобов'язань щодо подання заявки/пропозиції на балансуєчу електричну енергію на розвантаження відповідно до вимог абзацу четвертого цього пункту зменшуються на обсяги акцептованої ОСП пропозиції на ДП з аРВЧр та/або аРВЧс.»;

3) в абзаці першому пункту 4.11.5 глави 4.11 слово «трьох» замінити словом «шести».

3. Главу 2 додатка 1 доповнити новим пунктом такого змісту:

«2.3. Для розрахунків за цим Договором обсяги електричної енергії зазначаються у МВт·год з точністю до шести знаків після коми.».

4. У додатку 6:

1) в абзаці восьмому пункту 8 слова, знак та аббревіатури «забезпечення рРВЧЗ та/або рРВЧР надана» замінити словами, знаками та аббревіатурами «рРВЧз та/або рРВЧр надана в ОРЧ, у якій починає діяти диспетчерська команда»;

2) пункт 10 викласти в такій редакції:

«10. Моніторинг надання ДП з РПЧ здійснюється шляхом зіставлення поточного відхилення активної потужності $P_{\text{факт},i}$ зі значенням очікуваної потужності $P_{п,i}$ при поточному відхиленні частоти, що розраховується за формулою

$$P_{\text{план}} + \min_{[i-30; i]} \{P_{п,i}\} - |\delta 1| \cdot P_{\text{ном}}^{\text{РПЧ}} \leq P_{\text{факт},i} \leq P_{\text{план}} + \max_{[i-30; i]} \{P_{п,i}\} + |\delta 1| \cdot P_{\text{ном}}^{\text{РПЧ}},$$

де $P_{\text{план}}$ – уставка активної потужності обладнання, яке входить до складу одиниці надання ДП та яким забезпечується РПЧ, МВт;

$\min_{[i-30; i]} \{P_{п,i}\}$ – мінімальне значення очікуваного відхилення активної потужності протягом 30 секунд, що передує поточному значенню $P_{\text{факт},i}$, МВт;

$\delta 1$ – похибка вимірювань активної потужності, що дорівнює $\pm 1\%$;

$P_{\text{ном}}^{\text{РПЧ}}$ – номінальна потужність обладнання, яке входить до складу одиниці надання ДП та яким забезпечується РПЧ, МВт;

$P_{\text{факт},i}$ – миттєві значення фактичної потужності в момент часу i , МВт;

$\max_{[i-30; i]} \{P_{п,i}\}$ – максимальне значення очікуваного відхилення активної потужності протягом 30 секунд, що передує поточному значенню $P_{\text{факт},i}$, МВт;

$P_{п,i}$ – потужність, яка очікується від одиниці надання ДП при активації РПЧ при поточному відхиленні частоти, МВт, що розраховується за формулою

$$P_{п,i} = -\Delta f_i \cdot \frac{P_p}{0,2 - \Delta f_0},$$

де Δf_i – різниця між виміряною і номінальною частотою, що перевищує значення мертвої зони частотної характеристики, Гц;

Δf_0 – величина мертвої зони частотної характеристики за замовчуванням складає 0,01 Гц (10 мГц), якщо інше не встановлено за оперативним розпорядженням ОСП.

Якщо абсолютне значення різниці між виміряною і номінальною частотою менше або дорівнює значенню мертвої зони частотної характеристики, то Δf_i приймає значення 0.

$$\Delta f_i = 0, \text{ якщо } |\Delta f_{\text{вим},i}| \leq \Delta f_0,$$

де $\Delta f_{\text{вим},i} = f_{\text{вим},i} - f_{\text{ном}}$ – відхилення виміряного значення частоти від номінального;

$f_{\text{вим},i}$ – вимірне значення частоти, Гц;

$f_{\text{ном}}$ – номінальне значення частоти, Гц.

Якщо абсолютне значення різниці між виміряною і номінальною частотою більше 0,2 Гц, то Δf_i приймає значення $(0.2 - \Delta f_0)$ з відповідним знаком, що розраховується за формулою

$$\Delta f_i = \begin{cases} (0.2 - \Delta f_0), & \text{якщо } \Delta f_{\text{вим},i} > 0.2 \\ (-0.2 + \Delta f_0), & \text{якщо } \Delta f_{\text{вим},i} < -0.2 \end{cases}$$

Якщо $|\Delta f_{\text{вим},i}| > \Delta f_0$ та $|\Delta f_{\text{вим},i}| \leq 0.2$, то Δf_i розраховується за формулою

$$\Delta f_i = \begin{cases} \Delta f_{\text{вим},i} - \Delta f_0, & \text{якщо } \Delta f_{\text{вим},i} > 0 \\ \Delta f_{\text{вим},i} + \Delta f_0, & \text{якщо } \Delta f_{\text{вим},i} < 0 \end{cases};$$

P_p – величина РПЧ, що була розміщена на обладнанні, яке входить до складу одиниці надання ДП та яким забезпечується РПЧ, МВт, що розраховується за формулою

$$P_p = (0,2 - \Delta f_0) \cdot P_{\text{НОМ}}^{\text{РПЧ}} \cdot 100 / (50 \cdot \sigma),$$

σ – значення статизму обладнання, що входить до складу одиниці надання ДП та яким забезпечується РПЧ, %.

Моніторинг надання ДП з РПЧ здійснюється для розрахункових періодів, у яких виконується умова $\max|\Delta f_{\text{вим},i}| > 0.05$ Гц, де виміри в момент часу належать до цього розрахункового періоду.

Сумарний обсяг РПЧ, розміщеного на обладнанні одиниці надання ДП, повинен становити не менше обсягу, розподіленого на одиницю надання ДП за допомогою графіка фізичного відпуску та відбору ППБ.

Рішення, що ДП надана, приймається, якщо фактична активна потужність обладнання, яке входить до складу одиниці надання ДП та яким забезпечується РПЧ, перебуває в допустимих межах щонайменше протягом 60 % розрахункового періоду.»;

3) у пункті 11:

абзац тридцять перший після слова та знаків ««Розвантаження»,» доповнити словом «або»;

абзац сорок п'ятий викласти в такій редакції:

«

$$\left[\begin{array}{l} \frac{\sum \Delta P_i^+}{n^+} \geq v_{\text{зав}}, n^+ > 0 \\ \frac{\sum \Delta P_i^-}{n^-} \geq v_{\text{розв}}, n^- > 0 \end{array} \right]$$

»;

4) абзац п'ятий пункту 12.4 виключити;

5) доповнити новим пунктом такого змісту:

«12.5. Якщо була активована одна або більше пропозицій на балансуючому ринку і після цього відбулось скасування однієї або більше активованих пропозицій на балансуючому ринку, то ДП з рРВЧ або РЗ

вважається наданою, за умови якщо значення активної потужності $P_{\text{факт.сер2}}$ знаходиться в межах значення попередньої планової потужності з урахуванням активованих пропозицій на балансуєчому ринку і наступної планової потужності з урахуванням активованих пропозицій на балансуєчому ринку.

Якщо була активована одна або більше пропозицій на балансуєчому ринку і відбулась активація ще однієї або більше пропозицій на балансуєчому ринку, то ДП з рРВЧ або РЗ вважається наданою, за умови якщо значення активної потужності $P_{\text{факт.сер2}}$ знаходиться в межах значення попередньої планової потужності з урахуванням активованих пропозицій на балансуєчому ринку і наступної планової потужності з урахуванням активованих пропозицій на балансуєчому ринку.

Зазначена перевірка проводиться за умови, що перевірка відповідно до пунктів 12.1 – 12.4 цього Порядку припадає на період часу протягом 2 хвилин після скасування та/або активації прямої пропозиції на балансуєчому ринку та/або 15 хвилин після скасування та/або активації запланованої пропозиції на балансуєчому ринку.».

5. Главу 3 додатка 7 доповнити новим пунктом такого змісту:

«3.3. Для розрахунків за цим Договором обсяги електричної енергії зазначаються у МВт·год з точністю до шести знаків після коми.».

Директор
Департаменту енергоринку

Ілля СІДОРОВ